

Bioloģiskā daudzveidības izzušana

Katru dienu uz Zemes izmirst kāda augu vai dzīvnieku suga – šobrīd sugu izmiršanas temps ir 1000 reižu lielāks, nekā tad, kad cilvēks sāka dzīvot uz Zemes, turklāt 99 % no apdraudētajām sugām ir uz izzušanas robežas tieši cilvēka darbības dēļ.

Bioloģiskās daudzveidības izzušana ir viena no divām lielajām cilvēku radītajām vides problēmām (otra ir klimata pārmaiņas), kas draud līdz nepazīšanai mainīt pasauli, kurā dzīvojam.

Bioloģiskā daudzveidība...

= *dabas daudzveidība*

*Tā ir visas planētas
dzīvības tīkls*

- *ir visu dzīvo būtņu – augu,
dzīvnieku, sēņu,
mikroorganismu –
daudzveidība, to gēnu un
ekosistēmu daudzveidība, ko šīs
sugas veido uz Zemes.*

**BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA
IR SVARĪGA ARĪ TEV!
Jo Planēta ZEME ir arī TAVA
dzīvesvieta**

Ja nekas nemainīsies, visu savvaļas dzīvnieku skaits līdz 2021. gadam, salīdzinot ar 1970. gadu, būs **samazinājies par 2/3?!**

KONVENCIJA PAR BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU

Konvenciju par bioloģisko daudzveidību parakstījušas **168 valstis**.

Saskaņā ar konvenciju bioloģiskā daudzveidība nozīmē dzīvo organismu formu dažādību visās vidēs – sauszemes, jūras un citās ūdens ekosistēmās.

Konvencijas mērķis ir šo daudzveidību nosargāt.

BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA EIROPĀ

Eiropā bioloģiskā daudzveidība ir apdraudēta.

**60% no sugām, kuras nepieciešams aizsargāt,
kā arī 77% no sugu dzīvotnēm Eiropā
netiek pienācīgi aizsargātas!!!**

Tiek iznīcinātas sugu dzīvotnes.

To ietekme piesārņojums, resursu pārliedz
izmantošana, arvien spēcīgāk jūtamas klimata
pārmaiņas un invazīvo sugu ietekme.

Galvenie iemesli, kas veicina bioloģiskās daudzveidības samazināšanos ir:

mežu intensīva izciršana,
purvu un citu mitru vietu nosusināšana,
lauksaimniecība, pilsētu būvniecība un
piesārņojums, nelegālas medības, kā arī
svešzemju un invazīvās sugas.

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU?

Mežu intensīva ciršana, purvu un citu mitru vietu nosusināšana

Ko mēs varam darīt?

1. *Pērciet papīru un mēbeles ar FSC sertifikātu! Tas parāda, ka mežs ir apsaimniekots, ņemot vērā dabas intereses. Taupiet papīru, drukājot mazāk un apdrukājot to no abām pusēm*

2. Piedalieties Dabas brīvdienās! Tie ir pasākumi, kas palīdz atjaunot ekosistēmas.

3. Zinot par apdraudētām sugām(kam? Pašvaldībai, Dabas aizsardzības pārvaldei vai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju! Aplikācija VidesSOS telefonā

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU?

Lauksaimniecība

Ko mēs varam darīt?

1. Rīkojieties tā, lai neizmestu pārtiku, samaziniet palmu eļļas un industriāli ražoto gaļas produktu patēriņu!

TOP 3
PADOMI
EKOSKOLĀMI!

2. Pēc iespējas vairāk izvēlieties bioloģiski audzētus produktus!

3. Atbalstiet vietējos zemniekus no mazām saimniecībām – tās gan izmanto daudz mazāk pesticīdu un mēslojuma, gan veicina lielāku ainavu un bioloģisko daudzveidību!

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU?

Pilsētu būvniecība

Ko mēs varam darīt?

1. Veidojiet kukainu mājas un citas dabiskajām līdzīgas dzīvotnes!

2. Ierīkojiet puķu dobes un puķu kastes, Ja iespējams – kokus!

3. Cik iespējams, samaziniet bruģēto un asfaltēto virsmu daudzumu, kā arī autostāvvietas pagalmā – tas vidi padarīs patīkamāku gan dabai, gan cilvēkiem! Apsveriet zaļo jumtu ierīkošanu šķūnīšiem!

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU? PIESĀRŅOJUMS

Ko mēs varam darīt?

TOP 3
PADOMI
EKOSKOLĀMI

1. Lai nokļūtu skolā, brauc ar velosipēdu,
ej kājām vai izmanto sabiedrisko transportu!
2. Skolā neizmanto fosfātus saturošus mazgāšanas līdzekļus,
jo daļa no tiem paliek notekūdeņos un nokļūst jūrā!
3. Savāc dabā izmestos atkritumus! Skolā kopīgi plāno jiet, kā
novērst atkritumu izmešanu dabā jūsu apkārtnē!
4. Ēdienkartē izvēlies ekoloģiski/bioloģiski audzētus
veģetārus, vietējas izcelsmes un sezonālus produktus!
5. Ja iegādājies zivis, izvēlies MSC sertificētas!
Izvēlies savvaļā, nevis zivju audzētavā augušas
zivis! Neiegādājies nepieaugušas, aizsargājamas zivis!

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU?

**Piesārņojums ar smagajiem metāliem un līdz
galam nepārbaudītām ķīmiskām vielām**

Ko mēs varam darīt?

1. Iegādājieties ekoloģiski sertificētus produktus un preces!

Iemācieties gatavot savu dabīgo kosmētiku bez kaitīgām vielām:

2. Ja skolai ir dārzs, neizmantojiet pesticīdus, neapstrādājiet ar ķīmiskām vielām arī skolas puķu un garšvielu dobes!

3. Skolas virtuvē nelietojiet konservētu pārtiku! Tā vietā izvēlieties svaigus, saldētus vai žāvētus produktus! Ja iespējams, neļaujiet ēdienam nonākt saskarē ar polivinilhlorīda (PVC) ietinamo plēvi!

4. Tā vietā, lai izmantotu gaisa atsvaidzinātājus, atveriet logus!

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU? KLIMATA PĀRMAIŅAS

Ko mēs varam darīt?

TOP 3
PADOMI
ĒKOSKOLĀMI

- 1. Aprēķini, kāda ir Tava ietekme uz klimatu (skat. <http://www.pdf.lv/klimats/>)!

2. Trīs lietas, kas ir visbūtiskākās, lai samazinātu ietekmi uz klimatu, ir: ēst mazāk dzīvnieku izcelsmes produktu; siltināt ēkas; pārvietoties ar videi iespējami draudzīgākiem transporta līdzekļiem.

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU? NELEGĀLAS MEDĪBAS

Ko mēs varam darīt?

1. Informējiet radus, draugus un paziņas par “aizliegtajiem” suvenīriem – koralliem, krokodilādas izstrādājumiem, zilonkaulu u.c.!

2. Sviniet Starptautisko dzīvnieku aizsardzības dienu (4. oktobris) un mācieties par apdraudētajām sugām!

3. Neizvēlieties eksotisku mājdzīvnieku, kas nav cilvēku pieradināts un kura vecāki, visticamāk, noķerti savvaļā! Izvēlies palīdzēt kādam no pamestajiem kaķiem vai suņiem dzīvnieku patversmēs!

KAS UN KĀPĒC SAMAZINA DABAS DAUDZVEIDĪBU? SVEŠZEMJU UN INVAZĪVĀS SUGAS

Ko mēs varam darīt?

TOP 3
PADOMI
EKOSKOLĀMI

1. Skolas dārzā un puķupodos stādiet vietējās sugas!
2. Augsnes ielabošanai labāk izmantot vietējo kompostu vai tādu, par kura izcelsmi un sastāvu varat būt drošs.
3. Neizmantojiet Ziemassvētku dekorācijām vai sauso augu kompozīcijām latvāni! Bet, ja izmantojat, labāk to pēc svētkiem sadedzināt, nevis mest komposta kaudzē.
4. Ja brīvā dabā pamanāt jaunas svešzemju sugas (piemēram, Latvijā ienākušo Spānijas kailgliemezi), ziņojiet Dabas aizsardzības pārvaldei!

MŪSU LATVIJAS LIELĀKIE DABAS DĀRGUMI

Zālāji pie jūras.

Neskarti augstie purvi.

Parkveida pļavas un ganības.

**Veci un arī
staignāju meži.**

**Avoti ar
avotkaļķiem.**

Augu daudzveidība Latvijā

Latvijā: 1937 augstāko augu sugas (no tām 1304 vietējās (t.sk. 18 izzudušās) un 633 citzemju sugas)

Ap 500 –sūnu sugu skaits

Ap 542 ķērpju sugām

Ap 4100 sēņu sugu.

2020.g. sēne- Smiltāju kaussēne

2020.g.sūna- Parastā rožgalvīte

2020.g. augs- Ruišā puķgalve

Dzīvnieki Latvijā

Latvijā: Ap 131 gliemežu sugu (t.sk. 80 sauszemju, 48 saldūdens, 3 jūras)

46 gliemeņu sugas (t.sk. 42 saldūdens, 4 jūras)

Ap 10 000 kukaiņu sugu (taču tiek atklātas vēl aizvien jaunas sugas, un to kopējais skaits varētu būt vairāk nekā 15 000 sugu)

80 zivju sugu

13 abinieku sugu

7 rāpuļu sugas

Ap 300 putnu sugu

62 zīdītāju sugu

KAS APDRAUD BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU LATVIJĀ?

1. Intensīva mežu ciršana

Koks nodrošina mājvietu lielam skaitam augu un dzīvnieku! Vienā pieaugušā lapu kokā vien var dzīvot 150 un vairāk dažādu kukaiņu sugu. Meži ir arī pasaules „plaušas”. Koks dienā saražo ~ 480 litrus skābekļa. Cilvēks atkarībā no vecuma un fiziskās slodzes dienā patērē no 550 līdz 2880 l skābekļa.

KAS APDRAUD BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU LATVIJĀ?

2. Latvijā vecu, sugām bagātu mežu platība samazinās

Papīra ražošana tērē enerģiju, piesārņo gaisu un ūdeni, izšķiež dabas resursus.! Nododot papīru otrreizējā pārstrādē, mēs saudzējam kokus un aizkavējam meža izciršanu. Tā kā Latvijā aktīva papīra ražošana nenotiek, šādi tiek saudzēti meži citviet pasaulē. Taupot papīru, mēs varam samazināt papīra atkritumu daudzumu vairāk nekā 2 reizes!

KAS APDRAUD BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU LATVIJĀ?

3. Intensīvā lauksaimniecība

*Bioloģiskā daudzveidība apkaro **arī nezāles** – jo lielāka ir sugu daudzveidība, jo mazāks katras sugas īpatņu skaits! Tātad – mazāka ir iespēja savairoties un dominēt kādai konkrētai, agresīvai nezāļu sugai!*

KAS APDRAUD BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU LATVIJĀ?

4. Mitru vietu nosusināšana

*Mitrāji ir vietas kur pastāvīgi vai periodiski uzkrājas ūdens (upes, ezeri, grāvji, kā arī purvi) Aptuveni 10 % Latvijas teritorijas sedz purvi. **Mitrājiem izzūdot, izzūd arī vietējās sugas.** Piemēram: 19. gadsimtā beбри Latvijas teritorijā tika pilnībā iznīcināti. Stabila populācija atjaunojās tikai 1980. gados.*

KAS APDRAUD BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU LATVIJĀ?

5. Mazās hidroelektrostacijas un upju ietekmēšana

Latvijā ir vairāki tūkstoši ūdenī mītošo sīkbūtnu sugu, Latvijas upēs un ezeros ir aptuveni 40 vietējās zivju sugas, Lasim ir vajadzīgs tīrs ūdens, tīras gultnes un brīvi migrācijas ceļi; arī zušiem ir jābūt pieejamiem brīviem migrācijas ceļiem?

Pastāv uzskats, ka katrai sugai – līdzīgi kā mums, cilvēkiem, – ir morālas tiesības dzīvot.

Pārrunājiet šo jautājumu klases stundā!

**21. Marts- Pasaules mežu
diena**

**22. Maijs- Starptautiskā
bioloģiskās daudzveidības
diena**

**5. Jūnijs- Starptautiskā
dabas aizsardzības diena jeb
Pasaules vides diena**

**4. Oktobris- Starptautiskā
dzīvnieku aizsardzības diena**

SVINIET
ĪPAŠĀS DIENAS!

21.
MARTS
Pasaules
mežu diena

22.
MAIJS
Starptautiskā
bioloģiskās
daudzveidības
diena

5.
JŪNIJS
Starptautiskā
dabas
aizsardzības
diena jeb
Pasaules vides
diena

4.
OKTOBRIS
Starptautiskā
dzīvnieku
aizsardzības
diena

IESAISTIES DABAS SAGLABĀŠANĀ!

